

Ljubljana, 8. september 2011

STALIŠČE K NOVELI ZAKONA O GOSPODARSKIH DRUŽBAH

Na Gospodarski zbornici Slovenije in Združenju Manager podpiramo namen novele Zakona o gospodarskih družbah, katere cilj je preprečiti ustanavljanje, vodenje in nadziranje gospodarskih družb osebam, katerih poslovno delovanje je bilo v preteklosti sporno, moralno nevredno. Pri tem pa opozarjamo, da predlagana ureditev terja resno primerjalno pravno analizo in strokovno razpravo, da ne bi predlagane rešitve povzročile nove načine zlorab in še dodatno zmanjšale interes za podjetništvo, vodenje in korporativno upravljanje.

Predlog amandmaja k Zakonu o gospodarskih družbah, ki ga je na svoji seji v torek, 6. septembra, sprejel Odbor za gospodarstvo Državnega zbora Republike Slovenije, je škodljiv za razvoj gospodarske pobude ter ustavno nesprejemljiv. Zato ga kot takega ne moremo podpreti.

Predlog zakona omejuje ustanavljanje, vodenje in nadziranje gospodarskih družb vsem osebam, ki so imele funkcijo družbenika v več kot 25 % deležu ali pa so vodile ali nadzirale veliko ali srednje veliko gospodarsko družbo, nad katero je bil začet postopek zaradi insolventnosti ali prisilnega prenehanja. Takšna omejitev naj bi trajala še deset let po zaključku postopka zaradi insolventnosti ali prisilnega prenehanja. Oseba, ki bi bila pod tako omejitvijo, bi lahko zaprosila sodišče v nepravdnem postopku za pridobitev statusa družbenika, opravljanje funkcije organa poslovanja ali organa nadzora, če bi dokazala, da je v preteklosti ravnala s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika.

Na Gospodarski zbornici Slovenije in v Združenju Manager menimo, da je konkretna predlagana ureditev iz več razlogov ustavno neustrezna:

- nepravdno sodišče ni pravi naslov za ugotavljanje, ali je nekdo ravnal kot vesten in pošten gospodarstvenik, saj nepravdno sodišče ugotavlja zgolj dejstva, ki so splošno nesporna,
- v pravno urejeni državi se prepoved opravljanja poklica kot stranska kazen lahko izreče zgolj v pravnomočno izvedenem kazenskem postopku in ne v nepravdnem postopku,
- pravno ni sprejemljivo, da se iz sankcioniranja izvzame družbenike, poslovodje in nadzornike malih in mikro družb, saj prav v teh največkrat prihaja do zlorab insolventne zakonodaje,
- predlagani amandma iz sankcioniranja izpušča holdinge, ustanovitelje slamnatih podjetij, pa tudi tiste, ki so bili pravnomočno obsojeni in kaznovani za preprodajo drog, posredovanje pri prostituciji, organiziranje hudodelskih združb, ipd.,
- predlagana novela dopušča možnost zlorab, saj se bodo začela ustanavljati nova mikro podjetja, ki jih tak zakon ne zajema, preko katerih se bodo ustanovljale, vodile in nadzirale velike in srednje velike gospodarske družbe.

Predlagatelj s predlaganim amandmajem – prepovedjo ustanavljanja, vodenja in nadziranja gospodarskih družb, krši ustavno načelo sorazmernosti, saj pregrebo posega v temeljna ustavna načela, kot so svoboda gospodarske pobude, svoboda izbire poklica in pa tudi ustavno načelo enakosti. Predlagatelj ni utemeljil sorazmernosti predlagane prepovedi z načrtanimi cilji. V praksi bi uveljavitev takih rešitev med drugim pomenila tudi kaznovanje tistih nadzornikov in managerjev, ki bi sprožili insolvenčne postopke, četudi sami niso povzročili slabega finančnega položaja podjetja. Hkrati pa zakon ne bi zajel tistih, ki so podjetje pripeljali v insolventnost, če so te funkcije predhodno zapustili oziroma bili zamenjani. Ravno tako bo praktično nemogoče pridobiti strokovne kadre, ki bi prevzeli vodenje in nadziranje podjetja v slabi finančni kondiciji, saj bi jim bila v primeru, da se poskus reševanja ne izteče pozitivno, odvzeta pravica do opravljanja poklica za naslednjih deset let.

Četudi so nameni predlogodajalca dobri, bo storjena velika škoda, če bo zaradi slabih primerov in neučinkovitega pravnega sistema prišlo do kriminalizacije poslovnega neuspeha. To bo namreč zadušilo zdrav podjetniški duh. Poslovni neuspeh je del poslovnega življenja in ni vedno rezultat namenskega slabega delovanja organov vodenja in nadzora.

Poudarjamo, da naj zakonodaja, ki ureja gospodarstvo, spodbuja k etičnemu in uspešnemu poslovanju, kazenska zakonodaja pa naj lovi storilce kaznivih dejanj. Že po dosedanji zakonodaji je možno primere, kjer gre za grobo zlorabo lastniške, nadzorne in poslovodne funkcije, ustrezno sankcionirati. Če je problem v organih pregona in nadzora ter v sodnem sistemu, potem naj se slednje uredi. Za omejevanje možnosti ustanavljanja, vodenja in nadziranja gospodarskih družb osebam, ki so se prekršile zoper zakonodajo in poslovno etiko, obstajajo ustrezne rešitve tudi v bolj izkušenih pravnih sistemih. Zato pozivamo k proučitvi njihovih rešitev in izkušenj, da ne bi ustvarjali novih zakonodajnih unikumov, ki še dodatno otežujejo slovensko poslovno okolje.